

Н. Чорненька (Львів, УКРАЇНА)

ВПЛИВ ТУРИЗМУ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

Інститут сталого розвитку ім. В.Чорновола, Національний університет «Львівська політехніка», 79013 Львів, вул. С.Бандери, 12, електронна пошта: nvchornenka@gmail.com

Сталий розвиток є необхідною умовою подальшого розвитку цивілізаційних процесів. На сьогоднішній день питання сталого розвитку є одним з головних у розвитку кожної країни, яке обумовлене необхідністю стабілізації техногенного навантаження на навколишнє природне середовище та розв'язання комплексу екологічних проблем в умовах соціально-економічного зростання. Функціонування народногосподарського комплексу призводить до незбалансованої експлуатації природних ресурсів та виснаження ресурсного потенціалу територій, тому переважає суспільна думка, що саме туристична галузь є тою золотою серединою між експлуатацією природних територій та їх збереженням.

Метою дослідження є визначення впливу видів туристичної діяльності на територію та можливості її використання на засадах сталого розвитку.

Концепція сталого розвитку сформована на основі економічних, екологічних та соціальних індикаторів, взаємодія яких передбачає динамічний економічний розвиток з наданням рівних можливостей кожному члену суспільства за рахунок підвищення ефективності використання ресурсів та ліквідації залежності між економічним зростанням та забрудненням довкілля. Для регіону Українських Карпат саме ця концепція забезпечуватиме конструктивне цілісне рішення в реалізації стратегій розвитку.

Дана територія має для розвитку туризму необхідну природно-ресурсну базу, надлишковий потенціал для розвитку різних видів туризму, вигідне економіко-географічне, геополітичне положення, – і це на фоні порівняно високої екологічної безпеки регіону. Однак тут існують непрості умови для проживання і господарювання, тому надзвичайно гостро стоїть проблема зайнятості, і, як наслідок – низький рівень матеріального добробуту місцевих жителів.

У результаті антропогенного тиску в регіоні та нефахового підходу людини до природокористування (розширення вирубок лісу, браконьєрство, промислове та аварійне забруднення, непродумана забудова) постала загроза порушення унікальності Карпатських гір. Наприклад, найбільша полонина Українських Карпат – Свидовець. На цій території в Рахівському районі (який межує з «Буковелем») заплановане будівництво гірськолижного курорту із назвою «Свидовець», який прийматиме до 28 тисяч туристів одночасно. Для цього буде побудовано близько 60 готельних споруд різного типу, 33 підвісні канатні дороги, облаштовано 230 кілометрів лижних трас. Крім того, на курорті відкриють близько 120 закладів харчування, а також магазини, фітнес-центри та медичні установи, банківські відділення, багаторівневі паркінги для автомобілів. Заплановано навіть будівництво приватного аеродрому з довжиною злітної смуги 1000 метрів для посадки невеликих літаків. Як основний аргумент за будівництво озвучується створення робочих місць для місцевого населення. Однак не слід забувати і

про контраргументи, які стосуються збереження природного автентичного ландшафту, що приваблює туриста не менше ніж сформована дестинація. З точки зору досвідчених туристів, Свидовецький масив це як парк відпочинку – рівні дороги, туристичні вказівники, відносна заселеність. І тут необхідно розуміти, що створення курорту в межах гірської природної території вимагає врахування еволюційних процесів, які неминучі і тягнуть за собою втрату автентичності та недоторканості як основної конкурентної переваги для туризму, що також може призвести до зниження рекреаційної оцінки території.

Гори – комплексна екосистема, що являє собою джерело води, енергії та біорізноманіття, гори – основа видобутку мінералів, лісопродукції, а також потужна рекреаційна зона. Однак, активне її освоєння згубно діє на загальну гірську екосистему. Бо ж щороку освоєні людиною гірські території розширюються: будують дороги, гідроелектростанції, зводять нові міста, котеджні поселення, метою яких є привабити більшу кількість туристів. Активне будівництво завдає непоправної шкоди рослинному покриву. В Україні, маючи нерозвинену очисну інфраструктуру, величезною проблемою є забрудненість гірських річок та стихійні сміттєзвалища. Окрема зона ризику – транспорт. Автомобільні викиди в горах шкідливіші, адже що вище, то повільніші процеси окиснення, а значить, зростає емісія чадного газу та твердих частинок. У гірських же долинах розсіювання забруднюючих речовин затримується, а взимку вони перетворюють повітря на смог. Специфічний гірський транспорт – канатні дороги чи фунікулери – деструктивно впливають на флору і фауну, спричиняють ерозію. Якщо не виправляти ситуацію, наслідки можуть бути катастрофічними: землетруси, снігові лавини, зсуви, деградація генетичного та природного середовища.

Проблему вразливості екосистеми гір можна вирішувати у двох напрямках: створення та удосконалення знань про екологію і сталий розвиток гірських систем; сприяння комплексному розвитку водозбірних районів та пошуку альтернативних джерел засобів для існування.

Підсумовуючи вищесказане можна зробити **висновок**, що туризм потребує врахування довгострокової перспективи, адже кожна сформована дестинація має періоди формування, піку використання, і, врешті-решт, занепаду через втрату ландшафтно-привабливості, екологічної рівноваги, споживчого перенасичення. У процесі інтенсивної діяльності людини руйнуються біотопи, життєве середовище рослин і тварин. А оскільки недоторкана природа завжди приваблює, існує необхідність зберігати зони незайманого ландшафту, де мандрівник знайде чимало цікавих об'єктів природи, що збагатить його знання і зробить відпочинок повноцінним.

Використані джерела

1. *Сталий розвиток для України. Гірські райони. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sd4ua.org/golovni-temi-stalogo-rozvitku/girski-rajoni/>*
2. *Стоян К.С. Вплив міжнародного туризму на сталий розвиток. / К.С. Стоян // Економіка. Управління. Інновації. – 2011. – №2 (6). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/stoyan.htm*